

Delårsrapport januari – september

2017

SYFTE

Att bidra till förbättrad folkhälsa genom att begränsa alkoholens skadeverkningar.

VÅRT SAMHÄLLSUPPDRAG

Att med ensamrätt, och med ansvar och god service, sälja alkoholdrycker och att informera om alkoholens risker.

VÅR VISION

Ett samhälle där alkoholdrycker njuts med omsorg om hälsan så att ingen tar skada.

Sammanfattning av tredje kvartalet 2017

- Nöjd Kund Index¹ uppgick till 84 (84)².
- Ålderskontrollen uppgick till 95 (95) procent.
- Opinionsmätningar visade att 76 (75) procent av medborgarna vill behålla Systembolagets ensamrätt.
- Systembolagets försäljningsvolym uppgick till 129,3 (130,1) miljoner liter.
- Nettoomsättningen ökade till 7571 (7405) MSEK.
- Rörelseresultatet uppgick till 156 (142) MSEK.
- Periodens resultat uppgick till 127 (120) MSEK.

Sammanfattning av januari – september 2017

- Nöjd Kund Index uppgick till 84 (84).
- Ålderskontrollen uppgick till 96 (96) procent.
- Opinionsmätningar visade att 77 (76) procent av medborgarna vill behålla Systembolagets ensamrätt.
- Systembolagets försäljningsvolym uppgick till 362,0 (360,4) miljoner liter.
- Nettoomsättningen ökade till 21472 (20882) MSEK.
- Rörelseresultatet uppgick till 279 (185) MSEK.
- Periodens resultat uppgick till 269 (186) MSEK.

1. För definitioner av nyckeltal se sidan 13.

2. Siffror inom parentes avser motsvarande period föregående år om inget annat framgår.

Finansiell information

MSEK	jul–sep 2017	jul–sep 2016	jan–sep 2017	jan–sep 2016	helår 2016
Nettoomsättning	7571	7405	21472	20882	28469
Rörelseresultat	156	142	279	185	217
Periodens resultat	127	120	269	186	289
Eget kapital	1592	1509	1592	1509	1612
Avkastning på eget kapital %	–	–	23	17	18
Balansomslutning	4432	4467	4432	4467	5872
Soliditet %	37	37	37	37	28
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-625	-461	-819	-939	306
Medelantal anställda	3552	3505	3540	3474	3551

Vd har ordet

Vår alltmer digitaliserade värld bjuder på kreativitet och utveckling. En viktig fråga även för Systembolaget är att anpassa sin verksamhet till digitaliseringen och detta handlar om allt från utveckling av det digitala kunderbudandet till automatisering och kompetensbyggande.

Kunderna ska få en bra service utan att känna sig uppmuntrade till köp, dock verkar vi på en allt mer kommersialiserad digital marknad. För att ge fortsatt god och ansvarsfull service utvecklar vi vårt digitala erbjudande gentemot kund då vi märker att kunderna allt oftare använder våra digitala ytor, både för att förbereda köp och för att beställa varor för leverans till butik, ombud eller hem. Vi ser också ett behov av att säkerställa fortsatt god kontroll av vår digitala information och funktionalitet och hur denna används. Samtidigt är det viktigt att lagstiftningen på alkoholområdet moderniseras och anpassas till de förändringar som digitaliseringen medför.

FORTSATT STÖD FÖR UTMANAD ENSAMRÄTT

Under sensommaren höjdes allt fler röster i samhällsdebatten för införande av så kallad gårdsförsäljning. Vi utvecklar kontinuerligt det lokala och småskaliga erbjudandet såväl som dialogen med producenterna och ser därför Systembolaget som en möjliggörare för landsbygden. Ett exempel är vårt lokala och småskaliga ölsortiment som har ökat från cirka 320 till drygt 900 produkter på bara tre år.

Sveriges befolkning¹ visar fortsatt sitt stöd för Systembolagets ensamrätt. Den senaste mätningen av opinionsindex (OPI) var 76 procent, en liten ökning jämfört med tredje kvartalet 2016.

ALMEDALEN OCH FORSKNINGSEMINARIER

Under årets Almedalsvecka anordnade Systembolaget ett seminarium med två alkoholpolitiska dueller, där politiska

företrädare diskuterade Systembolagets verksamhet och utveckling samt alkoholreklam. Systembolaget fortsätter även sin satsning på att sprida forskningsresultat till allmänheten genom olika forskningsseminarier. I september anordnade Systembolaget ett frukostseminarium i Jönköping om alkohol, barn och föräldrar som tog utgångspunkt i Alkoholrapporten 2017.

NÖJDA KUNDER UNDER SOMMARMÅNADERNA

Periodens Nöjd Kund Index (NKI) på 84 tangerar den hittills högsta nivå som uppmäts under en sommarperiod. Kundernas uppfattning om butikens samhällsansvar ligger kvar på en mycket hög nivå, index 95, vilket är det högsta omdöme som vi har fått under en sommarmätning.

STABIL ÅLDERSKONTROLL

För att säkerställa att inga minderåriga handlar alkohol i Systembolagets butiker granskas löpande vår ålderskontroll. Under årets tredje kvartal ligger ålderskontrollen på 96 procent, vilket är i nivå med 2016.

FINANSIELL UTVECKLING

Nettoomsättningen ökade ackumulerat med 2,8 procent till 21 472 miljoner kronor medan försäljningsvolymen, 362 miljoner liter, ökade med 0,4 procent jämfört med föregående år. Ökningen i nettoomsättning var, förutom ökningen i försäljningsvolym, främst relaterad till att kunderna fortsatt köper varor i de dyrare segmenten samt alkoholskattehöjningen från 1 januari. Den ekologiska andelen av den totala försäljningsvolymen fortsatte att öka vilket är glädjande.

PLAN FÖR HÅLLBARHET

FN har tagit fram 17 hållbarhetsmål – Agenda 2030 – och Systembolaget har identifierat 7 av dessa som vi ska arbeta med i vår verksamhet. Målens spännvidd täcker allt från att minska alkoholens skadeverkningar till goda arbetsvillkor för alla. I vår verksamhet tar det sig exempelvis i uttryck i aktiviteter för att fler ska förstå riskerna med alkohol, eller det påbörjade samarbetet med IUF². Det är ett samarbete som innebär att vi får möjlighet att få mer kunskap om hur situationen för arbetare ser ut i vår leverantörskedja, ända ner på farmnivå. På så sätt kan vi också vara med att påverka till en mer positiv utveckling i större utsträckning.

Vi arbetar ständigt för att utveckla kunderbudandet: Här ingår allt från att möta de förväntningar digitaliseringen ställer på oss till att kunderna ska kunna göra medvetna val för hälsan, miljön och goda arbetsvillkor.

Magdalena Gerger

Verkställande direktör

1. Ett riksrepresentativt urval människor i åldern 15 år och uppåt får frågan "Tycker du att man ska behålla Systembolaget och monopolet på försäljning av starköl, vin och sprit eller vill du att starköl, vin och sprit skall säljas i andra butiker?" via Kantar Sifos Telefonbuss.

2. The International Union of Food, Agricultural, Restaurant, Catering, Tobacco and Allied Workers Association.

Systembolaget i korthet

Systembolaget AB är ett statligt ägt aktiebolag som innehar ensamrätt att bedriva detaljhandelsförsäljning av starköl, vin och spritdrycker i Sverige. Som statligt ägt företag ska Systembolaget drivas kostnadsmedvetet och agera föredömligt inom hållbart företagande. Systembolaget har 439 butiker och finns i Sveriges samtliga 290 kommuner. Utöver butikerna finns 461 ombud runt om i Sverige där kunderna kan beställa varor för avhämtning. Systembolaget erbjuder på försök även hemleverans till ett antal områden i Sverige.

SYSTEMBOLAGETS ANSVAR

Systembolagets ensamrätt har ett socialpolitiskt syfte att begränsa alkoholens tillgänglighet. Uppdraget kommer från ägaren staten och styrs huvudsakligen av alkohollagen, EU-rättsliga regler, Systembolagets avtal med staten och statens ägaranvisning. Här sägs bland annat att ingen favorisering av inhemska produkter får ske, att kunderna ska ges god service och att information ska lämnas till allmänheten om de risker som är förenade med konsumtion av alkohol.

Systembolaget ska drivas affärsmässigt utan att vara vinstmaximerande. Det innebär att Systembolaget inte har säljdrivande reklam som andra företag och inte försöker få människor att köpa mer än de hade tänkt sig. Systembolaget tar sitt serviceansvar genom att erbjuda kunnig personal, rådgivning, ett brett sortiment och goda beställningsmöjligheter. Informationsuppdraget utförs på flera olika sätt bland annat genom dotterbolaget IQ:s kommunikationskampanjer samt genom engagemang i alkoholforskning.

Systembolaget är en stor aktör, med betydande inflytande och en särställning på dryckesmarknaden. På samma sätt som det är självklart att ta stort ansvar för medarbetare, den egna miljöpåverkan och ha nolltolerans mot korruption och diskriminering, arbetar Systembolaget tillsammans med leverantörer för att säkerställa arbetsvillkor och mänskliga rättigheter, minskad miljöpåverkan och anti-korruption i hela leverantörskedjan.

Vårt ansvar och arbete för en hållbar utveckling rymms inom sju övergripande väsentliga hållbarhetsområden:

- Begränsa alkoholens skadeverkningar
- Goda arbetsvillkor i leverantörskedjan
- Miljöförbättringar i leverantörskedjan
- Klimatpåverkan
- Etik och antikorruption
- Hållbara prestationsmiljöer
- Inkludering

Strategiska nyckeltal

MSEK	jul-sep 2017	jul-sep 2016	jan-sep 2017	jan-sep 2016	helår 2016	målnivå 2017
Nöjd Kund Index (NKI) ¹	84	84	84	84	84	85
Ålderskontroll %	95	95	96	96	96	96
Alkoholindex	-	-	-	-	63	>66
Opinionsindex (OPI) %	76	75	77	76	76	77
Total sjukfrånvaro % ²	-	-	4,9	5,1	5,2	4,8
Minskad klimatpåverkan ³	-	-	-	-	+6918 ton CO ₂ e	-7000 ton CO ₂ e
Avkastning på eget kapital % ⁴	-	-	23	17	18	9,0-10,0
Soliditet %	37	37	37	37	28	20-30
Kostnadseffektivitet ⁵	-	-	-	-	2,3	≤2,3

1. Från och med 2016 redovisas NKI tre gånger per år, utfall i kvartalskolumnen avser senaste mätning.
2. Utfall avser rullande 12 månader med en månads fördröjning.
3. Redovisas från och med 2015 med utgångspunkt från utgångsvärdet 165144 CO₂e.
4. Utfall avser rullande 12 månader.
5. Redovisas årsvis med ny beräkningsgrund från 2017. Totala omkostnader/såld kvantitet.

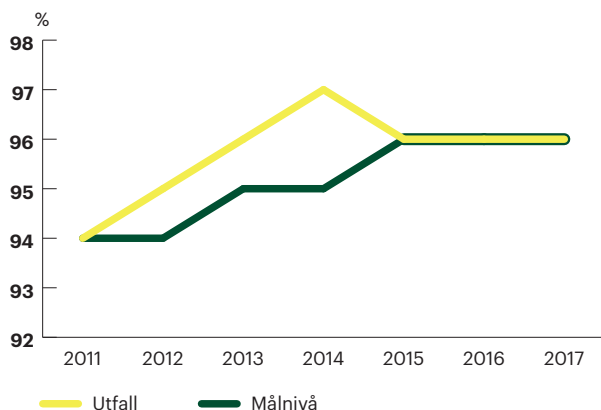
NÖJD KUND INDEX (NKI)¹

Periodens NKI uppgick till 84 (84) vilket tangerar den hittills högsta nivå som uppmätts under en sommarperiod. NKI för rullande 12 månader uppgick även det till 84 (84).

ÅLDERSKONTROLL

Under årets första nio månader genomfördes 4271 (4283) ålderskontrollköp (20–24 år) i våra butiker. Legitimation begärdes vid 96 (96) procent av dessa köptillfällen, vilket är i nivå med helåret 2016.

Ålderskontroll

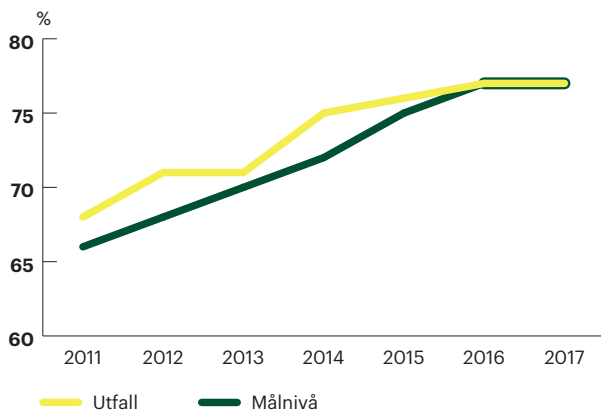
ALKOHOLINDEX

Alkoholindex tas fram en gång per år och publicerades senast i Systembolagets Ansvarsredovisning 2016.

OPINIONSINDEX (OPI)

OPI mäter hur stor andel av Sveriges befolkning som vill behålla Systembolagets ensamrätt till detaljhandelsförsäljning av sprit, vin och starköl. Vid kvartalets mätning uppgick index till 76 (75) procent. Ackumulerat uppgick OPI till 77 (76) procent.

Opinionsindex

TOTAL SJUKFRÅNVARO

Systembolaget har under året fortsatt arbetet med att analysera orsakerna och genomföra riktade insatser i syfte att minska sjukfrånvaron. Från och med 2017 har beräkningen av nyckeltalet justerats för att säkerställa att all partiell sjukfrånvaro redovisas vilket innebär att nivån på nyckeltalet har ökat något. Föregående års siffror är justerade utifrån den nya beräkningen. Total sjukfrånvaro (rullande

12 månader) uppgick per den sista augusti till 4,9 procent, vilket är en förbättring jämfört med föregående år (5,1).

MINSKAD KLIMATPÅVERKAN

Ett av Systembolagets hållbarhetsmål är att fram till och med år 2020 ha minskat den klimatpåverkan som Systembolagets verksamhet har med 14000 ton CO₂ekvivalenter, utifrån 2014 års utgångsvärde med en klimatpåverkan om 165144 ton. Målet omfattar utsläpp från förpackningar, elförbrukning och interna resor. Utfallet beräknas årligen och detaljerad sammanställning av utfall för 2016 finns redovisad i Systembolagets Ansvarsredovisning 2016.

AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL

Avkastningen på eget kapital ska enligt ägaranvisningen över tid motsvara den genomsnittliga tioåriga statsobligationsräntan med ett tillägg av sju procentenheter, vilket per den sista september motsvarar 7,6 procent (rullande 12 månader). Avkastningen på eget kapital uppgick per sista september, rullande tolv månader, till 23 (17) procent. Skillnaden mot föregående år beror på en kombination av högre försäljning och lägre kostnader mellan åren, samt en högre utdelning från Systembolagets dotterbolag AB K14 Näckströmsgatan som förra året sålde en fastighet.

SOLIDITET

Soliditeten ska enligt ägaranvisningen för helåret uppgå till mellan 20 och 30 procent. Per den sista september uppgick soliditeten till 37 (37) procent. Soliditeten varierar normalt över året.

KOSTNADSEFFEKTIVITET

Nyckeltalet är ett ägarmål som presenteras en gång per år. Effektivitetsmättet syftar till att omkostnaderna från tid till annan anpassas till förändringar i såld kvantitet. På årsstämman 2017 beslutades om ny beräkningsgrund för nyckeltalet samt en målnivå på ≤2,3.

1. Ytterligare information om Systembolagets strategiska nyckeltal återfinns i Ansvarsredovisning 2016 under rubriken "Ägarens mål och strategiska nyckeltal".

Ekonomisk utveckling

MSEK	jul-sep 2017	jul-sep 2016	jan-sep 2017	jan-sep 2016	helår 2016
Netto-omsättning	7571	7405	21472	20882	28469
Rörelseresultat	156	142	279	185	217
Finansnetto	8	11	56	49	47
Resultat efter finansiella poster	164	153	335	234	264
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-625	-461	-819	-939	306
Medelantal anställda	3552	3505	3540	3474	3551

NETTOOMSÄTTNING OCH FÖRSÄLJNINGSVOLYM

Systembolagets försäljning är högre mot veckosluten samt under slutet av varje månad. De största försäljningstopparna uppstår inför påsk, midsommar, jul och nyår. Därutöver är försäljningen som högst under sommar-månaderna juni till och med augusti.

Juli–september 2017

Intäkterna under tredje kvartalet ökade med 2,2 procent jämfört med föregående år till 7571 (7405) MSEK. Det är vin och sprit som står för den huvudsakliga ökningen i kronor. Den totala försäljningsvolymen minskade något under perioden. Volymen påverkas till stor del av att antalet försäljningsdagar och mixen av försäljningsdagar skiljer sig åt mellan åren. Intäktsökningen är till stor del hänförlig till den alkoholskatt höjning som trädde i kraft den 1 januari samt att kunderna fortsatt köper varor i de dyrare segmenten.

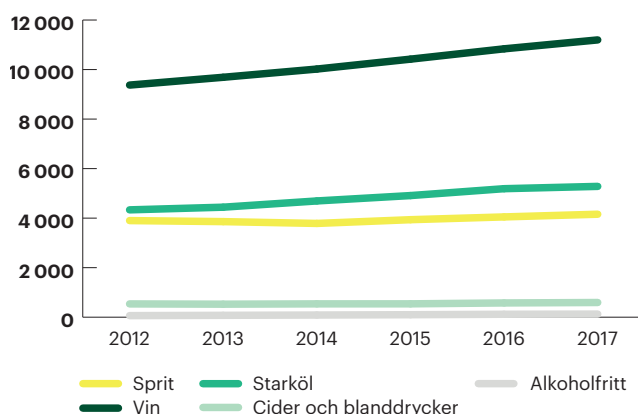
Januari–september 2017

Intäkterna under de första nio månaderna ökade med 2,8 procent jämfört med föregående år till 21472 (20882) MSEK. Det är framförallt vin, sprit och starköl som står för den huvudsakliga ökningen i kronor. Försäljningen inom alkoholfritt hade däremot den största procentuella ökningen under perioden. Intäktsökningen är, förutom ökad försäljningsvolym, till stor del hänförlig till den alkoholskatt höjning som trädde i kraft den 1 januari samt att kunderna fortsatt köper varor i de dyrare segmenten.

Nettoomsättning

MSEK	jul-sep 2017	jul-sep 2016	jan-sep 2017	jan-sep 2016	helår 2016
Sprit	1448	1403	4158	4049	5651
Vin	3897	3786	11197	10837	14873
Starköl	1909	1905	5282	5188	6874
Cider och blanddrycker	230	227	593	575	737
Alkoholfritt	45	44	125	118	172
Summa försäljning drycker	7529	7365	21355	20767	28307
Övriga varor och tjänster	42	40	117	115	162
Summa intäkter	7571	7405	21472	20882	28469

Nettoomsättning MSEK januari–september

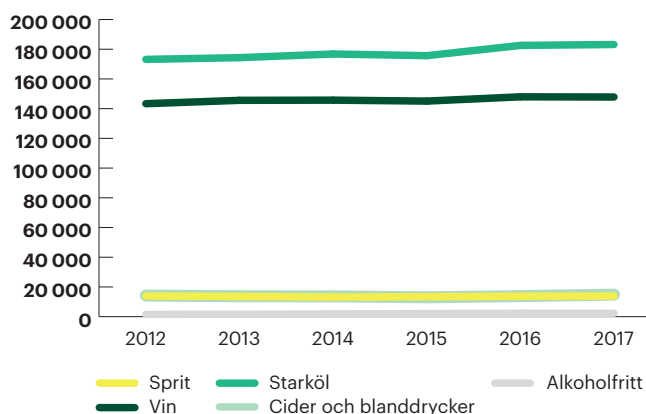
Försäljningsvolymen har ökat något jämfört med föregående år. Ökningen är hänförlig till befolkningstillväxten, mixeffekter mellan varugrupperna samt att antalet och mixen av försäljningsdagar skiljer sig åt mellan åren. Försäljningsvolymen uppgick ackumulerat till 362,0 (360,4) miljoner liter, en ökning med 0,4 procent jämfört med 2016.

Försäljningsvolymen ökade inom sprit, starköl samt cider och blanddryck med störst procentuell ökning av cider och blanddryck som ökade med 7,3 procent (1,0 miljoner liter) jämfört med föregående år. Försäljningen av sprit ökade med 0,9 procent (0,1 miljoner liter) och starköl ökade med 0,3 procent (0,6 miljoner liter). Försäljningen av vin och alkoholfritt minskade med 0,1 procent (0,1 miljoner liter) respektive 0,6 procent (0,01 miljoner liter).

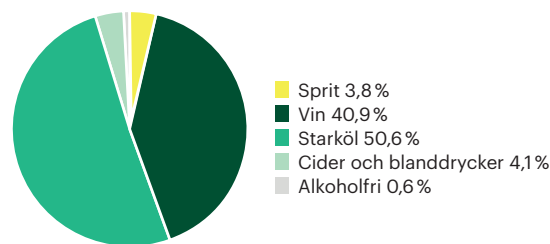
Försäljningsvolym drycker

1000-tals liter	jul-sep 2017	jul-sep 2016	jan-sep 2017	jan-sep 2016	helår 2016
Sprit	4864	4800	13889	13768	19018
Vin	51562	51948	147841	147958	199200
Starköl	66287	67001	183172	182563	240012
Cider och blanddrycker	5785	5453	14836	13822	17674
Alkoholfritt	833	869	2291	2305	3421
Summa försäljning drycker	129331	130071	362029	360416	479325

Försäljningsvolym 1000-tals liter januari–september

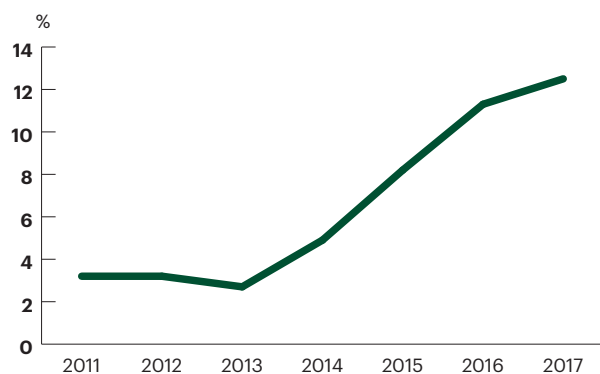
Försäljningsvolym fördelat per varugrupp januari – september 2017

Omräknat till ren alkohol ökade den totala försäljningsvolymen med cirka 0,2 procent. Ren liter alkohol per capita har fortsatt att minska något jämfört med föregående år.

Försäljningen av ekologiska produkter uppgick under första tre kvartalen till 45,2 (41,3) miljoner liter. Majoriteten, motsvarande 71 procent, av den ekologiska försäljningsvolymen kommer fortsatt från viner. Under perioden är det framförallt varugrupperna cider och blanddryck och alkoholfritt inom det ekologiska sortimentet som har ökat mest. Ekologiska produkter utgjorde 12,5 (11,5) procent av den totala försäljningsvolymen. Systembolaget ser i likhet med tidigare år en fortsatt ökning av det ekologiska/etiska sortimentet, om än i något lägre ökningstakt.

Andel ekologisk försäljning, volym januari – september

Antalet kundbesök i butik uppgick under perioden till 90,7 (90,7) miljoner. Antalet digitala besök, det vill säga besök på webb och app, ökade med 18,9 procent och uppgick till 33,9 (28,6) miljoner under perioden.

SVENSK ALKOHOLKONSUMTION

De slutgiltiga siffrorna för den totala svenska alkoholkonsumtionen stämmer väl överens med de preliminära, som presenterades i årets första delårsrapport. Under 2016 låg konsumtionen på 9,0 liter per invånare 15 år och äldre. Detta innebär en minskning på en procent från år 2015. Nedgången förklaras med att köp av smugglad alkohol har minskat. Även resandeförseln har minskat.²

RÖRELSERESULTAT

Juli – september 2017

Kvartalets rörelseresultat uppgick till 156 (142) MSEK. Rörelsemarginalen, exklusive alkoholskatt, uppgick till 3,5 (3,2) procent.

Förändringen i kvartalets rörelseresultat är till största delen hänförlig till ett något högre bruttoresultat vilket uppgick

till 949 (938) MSEK. Ökningen är hänförlig till att kunderna väljer varor i dyrare segment.

Försäljningskostnaderna uppgick till 646 (655) MSEK och administrationskostnaderna uppgick till 147 (142) MSEK. Inom gruppen försäljningskostnader har personalkostnaderna ökat till följd av årlig lönerevision medan kostnaderna för uppgradering av affärssystem är lägre i år då projektet till största delen nu är slutfört. Försäljningskostnaderna påverkas även av minskade kostnader för avskrivningar. Förändringen inom administrationskostnader avser något ökade personalkostnader.

Januari – september 2017

Rörelseresultatet för de första tre kvartalen uppgick till 279 (185) MSEK. Rörelsemarginalen, exklusive alkoholskatt, uppgick till 2,2 (1,5) procent.

Det högre resultatet beror främst på ökat bruttoresultat, 2708 (2635) MSEK, samtidigt som driftkostnaderna är lägre.

Försäljningskostnaderna minskade till 1976 (2007) MSEK vilket beror på att Systembolaget under 2016 uppgraderade sitt affärssystem och hade ökade kostnader för uppgraderingsarbetet. Det beror även på att avskrivningar har minskat till följd av en avtagande investeringstakt under de senaste åren. Dock har personalkostnaderna ökat till följd av den ökade försäljningen och årlig lönerevision samt ökade pensionskostnader, på grund av ändrad indexering. Administrationskostnaderna ökade något till 456 (447) MSEK. Förändringen av administrationskostnaderna avser främst ökade personalkostnader medan kostnaderna för information kopplat till Systembolagets uppdrag är lägre.

FINANSNETTO

Juli – september 2017

Finansnettot uppgick till 8 (11) MSEK varav 8 (6) MSEK avser ränteintäkter från finansiella placeringar och 0 (5) MSEK avser värdeförändringar på finansiella placeringar. Marknadsvärdena på Systembolagets placeringar har under det tredje kvartalet varit i stort sett oförändrade.

Januari – september 2017

Finansnettot uppgick till 56 (49) MSEK varav 22 (19) MSEK avser ränteintäkter från finansiella placeringar, -9 (15) MSEK avser värdeförändringar och 43 (16) MSEK avser utdelning från Systembolagets dotterbolag AB K14 Näckströmögatan. Marknadsvärdena på Systembolagets placeringar har utvecklats något negativt under året på grund av rådande ränteutveckling.

RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER

Juli – september 2017

Kvartalets resultat efter finansiella poster uppgick till 164 (153) MSEK.

Januari – september 2017

Resultat efter finansiella poster för de tre första kvartalen uppgick till 335 (234) MSEK.

2. Alkoholkonsumtionen i Sverige, rapport nr 167, CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning).

KASSAFLÖDE

Juli – september 2017

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till -625 (-461) MSEK. Investeringarna uppgick till -24 (-80) MSEK, varav -31 (-23) MSEK främst avser ny- och ombyggnation av butiker, och 7 (-57) MSEK avser nettoförändring av finansiella placeringar.

Januari – september 2017

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till -819 (-939) MSEK. Investeringarna uppgick till -261 (-382) MSEK, varav -106 (-86) MSEK främst avser ny- och ombyggnation av butiker, och -155 (-296) MSEK avser nettoförändring av finansiella placeringar. Utdelning har lämnats till ägaren om -289 (-198) MSEK och utdelning har erhållits från Systembolagets dotterbolag AB K14 Näckströmsgatan om 43 (16) MSEK.

MEDELANTAL ANSTÄLLDA

Juli – september 2017

Medelantalet anställda uppgick till 3 552 (3 505) under kvartalet. Ökningen förklaras främst av att Systembolaget har utökat med nya butiker jämfört med föregående år.

Januari – september 2017

Medelantalet anställda uppgick till 3 540 (3 474) under de tre första kvartalen. Ökningen förklaras bland annat av att Systembolaget har utökat med nya butiker och en minskad sjukfrånvaro jämfört med föregående år.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Styrelsen beslutar årligen om företagets styrdokument som utgår från lagar, regler och ägaranvisningen. Systembolaget genomförde under första kvartalet den årliga företagsövergripande riskanalysen. I analysen värderades risker avseende sannolikhet och konsekvens. Konsekvensen avser inverkan på Systembolagets förmåga att nå befintliga mål.

Av de värderade riskerna identifierade Systembolaget ett tjugotal risker som nu prioriterats för hantering i verksamheten. De högst värderade riskerna är främst av strategisk och operativ karaktär och handlar om alkoholmarknadsföring, bristande konsekvens i alkohollagstiftning och tillsyn, hållbarhet samt arbetsmiljö. Systembolaget lyfter även upp risker inom området efterlevnad av regler och avtal.

De finansiella riskerna som ränte-, kredit- och likviditetsrisker är begränsade. Systembolaget är självfinansierat bland annat tack vare en hög lageromsättningshastighet som matchar inköps- och betalningsvillkoren.

Systembolaget saknar räntebärande skulder. All försäljning sker i form av kontant- eller kortbetalning och därmed har Systembolaget inga väsentliga kundfordringar. Dryckesleverantörerna ansvarar för importen av alkoholhaltiga drycker samt för redovisning av alkoholskatt. Systembolagets inköp sker i huvudsak i svenska kronor och företaget är därmed i mycket liten utsträckning exponerat mot kurs- och valutarisker. Ytterligare information om hanteringen av finansiella risker framgår av not 13 Finansiella instrument i Systembolagets Ansvarsredovisning 2016.

Sammanfattning av dotterbolagen

IQ initiativet AB arbetar för att bidra till en smartare syn på alkohol som leder till att alkoholens skadeverkningar minskar. IQ-initiativet informerar, inspirerar, utmanar och är en plattform för goda exempel på alkoholförebyggande verksamhet. IQ-initiativet finansieras av Systembolaget med en årsbudget på 35 (35) MSEK. Ackumulerat resultat före skatt uppgick till 6,5 (6,2) MSEK.

AB K14 Näckströmsgatan förvaltar Systembolagets rörelsefastighet. De första nio månadernas resultat före skatt uppgick till 14,2 (16,3) MSEK. Resultatet är främst hänförligt till koncerninterna hyresintäkter.

Väsentliga händelser efter balansdagen

Inget väsentligt finns att rapportera.

Stockholm den 26 oktober 2017
Systembolaget AB

Magdalena Gerger
Verkställande direktör

Granskningsrapport

INLEDNING

Vi har utfört en översiktlig granskning av delårsrapporten för Systembolaget AB för perioden 1 januari 2017 till 30 september 2017. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta och rättvisande presentera denna delårsrapport i enlighet med IAS 34 och årsredovisningslagen. Vårt ansvar är att uttala en slutsats om denna delårsrapport grundad på vår översiktliga granskning.

DEN ÖVERSIKTLIGA GRANSKNINGENS INRIKTNING OCH OMFATTNING

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med International Standard on Review Engagements ISRE 2410 Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation utförd av företagets valda revisor. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för finansiella frågor och redovisningsfrågor, att utföra analytisk granskning och att vidta andra

översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing, ISA, och god revisionssed i övrigt har. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

SLUTSATS

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med IAS 34 och årsredovisningslagen.

Stockholm den 26 oktober 2017
Deloitte AB

Didrik Roos
Auktoriserad revisor

Resultaträkning i sammandrag, Systembolaget AB

MSEK	Not	jul-sep 2017	jul-sep 2016	jan-sep 2017	jan-sep 2016	helår 2016
Nettoomsättning		7571	7405	21472	20882	28469
Kostnad för sålda varor		-6622	-6467	-18764	-18247	-24878
Bruttoresultat		949	938	2708	2635	3591
Försäljningskostnader	2, 3	-646	-655	-1976	-2007	-2746
Administrationskostnader	2, 3	-147	-142	-456	-447	-634
Övriga rörelseintäkter		1	1	4	4	6
Övriga rörelsekostnader		-1	0	-1	0	0
Rörelseresultat		156	142	279	185	217
Finansnetto		8	11	56	49	47
Resultat efter finansiella poster		164	153	335	234	264
Periodiseringsfond		-	-	-	-	104
Resultat före skatt		164	153	335	234	368
Skatt		-37	-33	-66	-48	-79
Periodens resultat		127	120	269	186	289

Balansräkning i sammandrag, Systembolaget AB

MSEK	Not	2017-09-30	2016-09-30	2016-12-31
Anläggningstillgångar				
Immateriella tillgångar		-	0	-
Materiella tillgångar		478	487	496
Finansiella tillgångar		2395	2081	2301
Summa anläggningstillgångar		2873	2568	2797
Omsättningstillgångar				
Varulager		1054	1032	1272
Fordringar		145	187	173
Kortfristiga placeringar		327	310	271
Kassa och bank		33	370	1359
Summa omsättningstillgångar		1559	1899	3075
Summa tillgångar	4	4432	4467	5872
Eget kapital				
Bundet eget kapital		432	432	432
Fritt eget kapital		1160	1077	1180
Summa eget kapital		1592	1509	1612
Obeskattade reserver				
Periodiseringsfond		57	161	57
Summa obeskattade reserver		57	161	57
Avsättningar				
Långfristiga avsättningar		81	81	80
Summa avsättningar		81	81	80
Skulder				
Långfristiga skulder		100	90	95
Kortfristiga skulder		2602	2626	4028
Summa skulder	4	2702	2716	4123
Summa eget kapital och skulder		4432	4467	5872

Förändring i eget kapital, Systembolaget AB

MSEK	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Totalt eget kapital
	Aktiekapital	Reservfond	Balanserat resultat	Periodens resultat	
Ingående eget kapital 2016-01-01	360	72	891	198	1521
Överföring till fria reserver			198	-198	-
Periodens resultat				289	289
Utdelning till ägaren			-198		-198
Utgående eget kapital 2016-12-31	360	72	891	289	1612
Ingående eget kapital 2017-01-01	360	72	891	289	1612
Överföring till fria reserver			289	-289	-
Periodens resultat				269	269
Utdelning			-289		-289
Utgående eget kapital 2017-09-30	360	72	891	269	1592

Kassaflödesanalys i sammandrag, Systembolaget AB

MSEK	jul-sep 2017	jul-sep 2016	jan-sep 2017	jan-sep 2016	helår 2016
Den löpande verksamheten					
Resultat före skatt	164	153	335	234	368
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	-13	35	96	128	109
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital					
Förändring av varulager	212	288	218	129	-111
Förändring av fordringar	17	-12	30	-2	-12
Förändring av skulder	-1037	-902	-1443	-1338	69
Förändring av fordringar/skulder koncernbolag	56	1	17	-18	-21
Kassaflöde från den löpande verksamheten efter förändring av rörelsekapital	-601	-437	-747	-867	402
Betald skatt	-24	-24	-72	-72	-96
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-625	-461	-819	-939	306
Investeringsverksamheten					
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-31	-23	-106	-86	-139
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	-	0	-	0	0
Förvärv/försäljning av finansiella tillgångar	7	-57	-155	-296	-499
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-24	-80	-261	-382	-638
Finansieringsverksamheten					
Utdelning från AB K14 Näckströmsgatan	-	-	43	16	16
Utdelning till ägaren	-	-	-289	-198	-198
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0	-246	-182	-182
Periodens kassaflöde	-649	-541	-1326	-1503	-514
Likvida medel vid periodens början	682	911	1359	1873	1873
Likvida medel vid periodens slut	33	370	33	370	1359

Kvartalsöversikt, Systembolaget AB

MSEK	jul-sep 2017	jul-sep 2016	apr-jun 2017	apr-jun 2016	jan-mar 2017	jan-mar 2016
Nettoomsättning	7571	7405	7806	7337	6095	6140
Bruttoresultat	949	938	982	937	777	760
Försäljningskostnader	-646	-655	-692	-692	-638	-660
Administrationskostnader	-147	-142	-157	-159	-152	-146
Rörelseresultat	156	142	136	88	-13	-45
Kvartalets resultat	127	120	148	96	-6	-30
Soliditet %	37	37	28	29	35	34

Noter

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Delårsrapporten för Systembolaget AB är upprättad i enlighet med IAS 34, Delårsrapportering och följer därutöver även årsredovisningslagen, Rådet för finansiell rapporterings RFR 2, Redovisning för juridiska personer samt statens riktlinjer för extern rapportering i bolag med statligt ägande. Från och med 1 januari 2012 upprättar Systembolaget, med stöd av ÅRL 7 kap 3a§, inte någon koncernredovisning.

Upplysningar enligt IAS 34 Delårsrapportering lämnas såväl i noter som på annan plats i delårsrapporten. Nya och ändrade standarder och tolkningar från IASB respektive IFRIC har inte haft någon väsentlig påverkan på finansiella rapporter.

Systembolaget använder sig av samma redovisningsprinciper såsom de har beskrivits i Systembolagets digitala Ansvarsredovisning 2016 under rubriken Finansiell rapportering. Eventuella ändringar eller tillägg redogörs för nedan.

Intäktsredovisning

Intäkterna från Systembolagets detaljhandelsförsäljning inkluderar alkoholskatt vilket är en statlig punktskatt. Ändrad alkoholskatt påverkar Systembolagets intäkter parallellt med kostnad för såld vara varför ändrad alkoholskatt inte får någon effekt på bruttoresultatet.

Rörelsesegment

IFRS 8 Rörelsesegment är inte tillämplig på Systembolaget då verksamheten bedrivs inom en rörelsegren och en geografisk marknad.

NOT 2 PERSONALKOSTNADER

Akkumulerat till och med september uppgick de totala personalkostnaderna till 1384 (1299) MSEK. Lönekostnaderna har ökat jämfört med 2016 till följd av den årliga lönerevisionen samt tre nya butiker. Pensionskostnaderna avviker mot föregående år främst till följd av en ökad indexeringskostnad för utförsäkrade pensionärer.

NOT 3 AVSKRIVNINGAR

MSEK	jul-sep 2017	jul-sep 2016	jan-sep 2017	jan-sep 2016	helår 2016
Byggnader och mark	0	0	1	1	2
Materiella anläggnings-tillgångar	39	46	121	149	192
Immateriella tillgångar	0	0	0	2	2
Summa avskrivningar	39	46	122	152	196

NOT 4 FINANSIELLA INSTRUMENT

Systembolagets finansiella instrument består av räntebärande värdepapper, kundfordringar, likvida medel och leverantörsskulder. Räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde via resultaträkningen baserat på indata motsvarande nivå 1 enligt IFRS 7. Övriga finansiella tillgångar och skulder har korta löptider. Härav bedöms de verkliga värdena på samtliga finansiella instrument approximativt motsvara bokförda värden. Nedan beskrivs löptiden för de räntebärande värdepapper som värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Räntebärande värdepapper

kommande förfall per bokslutsdatum:	30 sep 2017	30 sep 2016
MSEK		
- Inom ett år	327	310
- Senare än ett år men inom två år	615	362
- Senare än två år men inom tre år	739	731
- Senare än tre år men inom fyra år	526	852
- Senare än fyra år men inom fem år	477	98
Summa räntebärande värdepapper	2684	2353

Företaget har inte kvittat några finansiella tillgångar och skulder och har inga avtal som möjliggör kvittning. Ökningen av räntebärande värdepapper beror på att överskott i likvida medel har omplacerats i räntebärande instrument.

Definition av alternativa nyckeltal

AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL

Periodens resultat (rullande 12 månader), 372,3 MSEK, i procent av genomsnittligt justerat eget kapital, 1635,0 MSEK = 23%. Eget kapital är justerat för schablonskatt, 22%, på obeskattade reserver. Genomsnittet är beräknat utifrån justerat eget kapital 2016-09-30, 633,9 MSEK och 2017-09-30, 1636,2 MSEK. Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget.

KOSTNADSEFFEKTIVITET

Kostnadseffektivitet beräknas utifrån förhållandet mellan totala omkostnader (justerat för engångsposter) i förhållande till såld kvantitet (antalet sålda förpackningar viktade utifrån respektive varugrups beräknade tidsåtgång för hantering). Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget och redovisas årligen.

RÖRELSERESULTAT

Rörelseresultat beräknas utifrån bruttoresultat, 2708 MSEK, med tillägg för övriga rörelseintäkter 4 MSEK, med avdrag för övriga rörelsekostnader -1 MSEK samt med avdrag för rörelsens kostnader, -2432 MSEK = 279 MSEK.

SOLIDITET

Justerat eget kapital, 1636,2 MSEK, i procent av balansomslutningen, 4432,2 MSEK = 37%. Eget kapital är justerat för schablonskatt, 22%, på obeskattade reserver. Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget.

Övriga definitioner

ALKOHOLINDEX

Alkoholindex är ett samlat mått på människors attityd till alkohol i olika situationer. Alkoholindex skapas från svaren på nio frågor om vad människor tycker är rätt och fel när det gäller alkohol. Frågorna ställs en gång per år till 2000 personer, 16 år och äldre. Ju högre index, desto mer återhållsam är attityden till alkohol. Det är Systembolagets dotterbolag IQ-initiativet AB som redovisar Alkoholindex och datainsamlingen genomförs av ett externt företag, Novus.

ALKOHOLSKATT

Alkoholskatt är en statlig punktskatt. Ändrad alkoholskatt påverkar Systembolagets intäkter parallellt med kostnad för såld vara varför ändrad alkoholskatt inte får någon effekt på bruttoresultatet.

NETTOOMSÄTTNING

Intäkter/nettoomsättning omfattar intäkter från sålda varor och utförda tjänster som ingår i Systembolagets huvudverksamhet.

MEDELANTAL ANSTÄLLDA

Antalet arbetade timmar dividerat med normal årsarbetstid.

MINSKAD KLIMATPÅVERKAN

Talet avser minskningen av den klimatpåverkan som Systembolagets verksamhet har. Målet omfattar utsläpp från förpackningar, elförbrukning och interna resor och utgångsvärdet är 165144 ton CO₂ekvivalenter med 2014 som basår. Minskad klimatpåverkan mäts en gång per år.

NÖJD KUND INDEX (NKI)

NKI mäter hur nöjd kunden är med Systembolaget. Totalindex är ett medelvärde av de tre frågorna.

- Hur nöjd eller missnöjd är du med Systembolagsbutiken totalt sett?
- Hur väl motsvarar Systembolagsbutiken dina förväntningar?
- Hur pass nära eller långt ifrån ett ideal tycker du att Systembolagsbutiken ligger?

Kundernas svar, som anges på en skala från 1 till 10, omräknas till ett tal mellan 10 och 100. Systembolaget anlitar CFI Group för genomförande av undersökningen. Totalt tillfrågas årligen cirka 48000 slumpmässigt utvalda kunder, fördelade över samtliga butiker. NKI mäts och redovisas tre gånger årligen.

OPINIONSINDEX (OPI)

Opinionsindex mäter hur stor andel av Sveriges befolkning som vill behålla Systembolaget och monopolet för försäljning av starköl, vin och sprit. Intervjupersonerna får ta ställning till frågan:

- Tycker du att man ska behålla Systembolaget och monopolet på försäljningen av starköl, vin och sprit eller vill du att starköl, vin och sprit ska säljas i andra butiker?

Systembolaget anlitar TNS Sifo för genomförande av undersökningen. Totalt intervjuas 2250 slumpmässigt utvalda personer i åldern 15 år och uppåt. Opinionsindex redovisas kvartalsvis.

RÖRELSEMARGINAL EXKLUSIVE ALKOHOLSKATT

Rörelseresultat i procent av intäkterna exklusive alkoholskatt.

TOTAL SJUKFRÅNVARO

Den totala sjukfrånvaron mäts utifrån Ekonomistyrningsverkets definition och mäter sjukfrånvarotimmar i relation till alla tillgängliga timmar under samma period. Talet mäts per rullande 12-månadersperiod.

ÅLDERSKONTROLL

Ålderskontrollen mäter andelen tillfällen då legitimation har begärts i procent av antal kontrollköp. Kontrollköpen genomförs av personer i åldersgruppen 20–24 år. Systembolaget anlitar Better Business för genomförande av köpen. Totalt genomförs under ett år cirka 5800 kontrollköp i butik samt 600 kontrollköp hos ombud. Ålderskontrollen mäts och redovisas varje månad.

Magdalena Gerger
Verkställande direktör
Telefon 08-503 310 25

Charlotte Hansson
Ekonomidirektör
Telefon 08-503 303 75

Kommande rapporttillfällen

13 februari 2018	Bokslutskommuniké 2017
26 april 2018	Årsstämma 2017
27 april 2018	Delårsrapport januari – mars 2018
16 juli 2018	Delårsrapport januari – juni 2018
26 oktober 2018	Delårsrapport januari – september 2018

Systembolaget AB

Organisationsnummer: 556059-9473

Postadress: 103 84 Stockholm

Besöksadress: Kungsträdgårdsgatan 14

Telefon: 08-503 300 00

Fax: 08-503 310 00

Hemsidaadress: systembolaget.se